

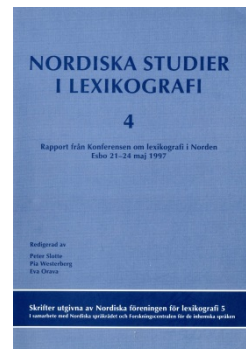
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Översättaren och ordboken

Forfatter: Martin Gellerstam

Kilde: Nordiska Studier i Lexikografi 4, 1997, s. 121-130
Rapport från Konferens om lexikografi i Norden, Esbo 21.-24. maj 1997

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Martin Gellerstam

Översättaren och ordboken

It seems obvious that translators will need dictionaries in the process of translating. But dictionary use will differ according to the direction of the translation, the translator's competence and text register. In this paper, the active bilingual dictionary used by the non-professional translator is focused and its shortcomings are discussed. The need of corpus data, notably parallel texts, is pointed out as a complement to the bilingual dictionary. The case is demonstrated by a comparison between equivalents recommended in a comprehensive bilingual Swedish dictionary and corpus data from parallel texts.

Att den som översätter har behov av en ordbok kan verka självklart. Men för att frågan om översättarens behov av ordbok skall bli meningsfull behöver man först precisera vad som menas med översättare och vad som menas med ordbok. Till en början är det skillnad mellan den professionella översättaren som normalt översätter till sitt eget modersmål och den person som vill formulera sin egen text (antingen det gäller allmänspråk eller fackspråk) på ett internationellt mer gångbart språk än svenskan. Låt oss precisera ytterligare: i det första fallet har vi exempelvis en svensk EU-översättare som översätter en fördragstext från engelska till svenska. I det senare fallet handlar det om exempelvis en svensk forskare som vill skriva en uppsats på engelska.

Om dessa två översättare på mycket olika nivåer använder ordböcker för att lösa sina uppgifter, vilka är i så fall dessa ordböcker? Är man professionell översättare så kan man i allmänhet tillräckligt av källspråket och har målspråket som modersmål. Dessutom översätter man inom ett fackområde som man normalt är förtrogen med. Problemet vid denna typ av översättning är mindre den allmänspråkliga utformningen än facktermerna och kanske främst deras återgivning på svenska. Vad som här krävs är snarast erfarenhet av fackliga texter inom det aktuella ämnesområdet och terminologiska data. Vanliga tvåspråkiga ordböcker – i detta fall närmast ett engelsk-svenskt lexikon – är här otillräckligt av flera skäl: dels täcks naturligt nog sällan det aktuella fackområdet i allmänspråkiga ordböcker och dels är omsättningshastigheten på de fackspråkliga termerna alltför snabb för normala tvåspråkiga ordböcker över allmänspråket. Tvåspråkiga fackordböcker är här begärliga om de håller jämna steg med nyproduktionen av termer. Närmast kommer terminologiska databaser, givetvis under förutsättning att de uppdateras med jämna mellanrum. Den professionella översättaren sysslar normalt med avkodning av ett främmande språk och ägnar en hel del tid åt att hitta lämpliga ekvivalenter på sitt modersmål. Om tvåspråkiga avkodningsordböcker är mindre användbara för vår facköversättare så kan enspråkiga ordböcker vara goda källor till kunskap om ordens exakta användning på det främmande språket.

En variant av den professionella översättaren är den som yrkesmässigt översätter skönlitteratur. Här är skillnaden normalt – men inte alltid – att ordförrådet rör sig inom det som kallas allmänspråket. Den litterära översättaren är i allmänhet så kunnig inom sitt område att enspråkiga ordböcker på källspråket är det viktigaste hjälpmedlet.

I det andra fallet – svensken som vill skriva på engelska – så vänder sig översättaren ofta till en tvåspråkig ordbok från modersmålet till ett främmande språk. Det handlar alltså om vad man idag kallar en aktiv tvåspråkig ordbok där man förväntar sig hjälp med att formulera en text på ett främmande språk. Frågan om hur långt en tvåspråkig aktiv ordbok kan hjälpa till med en sådan

uppgift är svår att besvara. Var och en som har försökt formulera något på ett främmande språk vet hur man begärligt griper efter meningsexempel som på något sätt kan vara tillämpbara på ens egen översättning. För att överhuvud taget kunna formulera en acceptabel text på ett främmande språk måste man från början kunna en hel del. Den aktiva ordbokens tysta förutsättning är egentligen att man utgår från ett innehåll och väljer lämplig form. Men vid översättning handlar det snarare om att först formulera en tanke på sitt modersmål för att sedan klä tanken i ett främmande språks dräkt. Vill man formulera ett uttryck som *en stor förmögenhet* så måste man ha hjälp av den aktiva tvåspråkiga ordboken att välja *a large fortune* eller *a big fortune*. Det säkraste sättet att komma fram till den rätta kunskapen på den här punkten är normalt att se på exemplen och hoppas att man skall hitta något som är tillämpligt. Svårigheten med det aktiva lexikonet är inte att hitta förslag till lämpliga ord utan snarare att veta vilket ord som är det rätta just i min kontext. Det är därför man som ovan översättare är så angelägen att finna längre kontexter.

Man kan kanske sammanfatta de två olika typerna av översättarbehov på följande sätt:

- (1) För den professionelle översättaren till modersmålet är de innehållstunga, termliknande orden och deras svenska form det primära. Källan till kunskapen om dessa ord är terminologiska data (allmänt tillgängliga eller framtagna av översättaren själv) snarare än reguljära tvåspråkiga ordböcker. Facköversättaren och den litteräre översättaren utnyttjar dessutom enspråkiga ordböcker på källspråket.
- (2) För amatöröversättaren till ett främmande språk är tvåspråkiga aktiva ordböcker en hjälp. Problemet med dessa ordböcker är dock att de sällan är aktiva nog.

Vi skall i fortsättningen se lite närmare på en tvåspråkig ordbok och jämföra dess information – särskilt om ekvivalenter – med utfallet i en tvåspråkig korpus. Men först några ord om den tvåspråkiga ordbokens generella brister.

Brister hos den tvåspråkiga ordboken

I ett plenarföredrag vid den sjunde Euralexkonferensen i Göteborg (1996) under rubriken *Bilingual Dictionaries: Past, Present and Future* (Atkins 1996) summerar Sue Atkins några av den tvåspråkiga ordbokens brister. Ordboken är *redundant* eller enkelt uttryckt: där står för mycket, man ser inte skogen för bara träd. Ändå finns det luckor i informationen om ord och fraser. Allvarligare är att det ofta råder oklarhet om ekvivalenters status: om *stor* kan heta *big*, *great* och *large* på engelska så måste man veta precis i vilken kontext det ena eller andra skall användas. Vidare kan källspråksanalysen vara förvrängd på grund av behoven på målspråket. Om en svensk-turkisk ordbok tar upp ordet *byåldste* i den svenska delen så är det en förvrängning av hur svenskan ser ut. *Byåldste* är medtaget av enbart det skälet att det finns ett turkiskt ord med den innebörden. Den tvåspråkiga ordboken saknar också sådan information som är naturlig för den enspråkiga, främst definitioner.

Atkins vill se en framtid för den tvåspråkiga ordboken som består inte bara av tryckta ordböcker utan också av "truly electronic dictionaries, compiled afresh for the new medium, enriched with new types of information, the better to meet the need of the multifarious users" (Atkins 1996). En sådan ny typ av information är korpusdata: man skall kunna gå från ordboken ut i den språkliga verkligheten i form av texter, enspråkiga eller parallella texter i form av översättningar.

Vi skall se hur den traditionella tvåspråkiga ordbokens information ser ut i förhållande till en sådan uppsättning parallella texter. Tanken är att den implicita information som en text kan ge skall kunna jämföras med ordbokens explicita information, både om ekvivalenter och om ords uppträdande i en kontext.

Pedant: en arbetsbank för parallella texter

Konstruktionen av parallella texter har på senare år blivit en viktig verksamhet inom flera olika forskningsfält: inom datalingsvistik med sikte på bl.a. maskinöversättning, inom korpuslingvistik som ett redskap för tvåspråkiga korpusbaserade studier, inom lexikografin som ett hjälpmedel för konstruktionen av tvåspråkiga ordböcker och inom språkpedagogiken som ett allmänt medel för tvåspråkiga studier. I Göteborg har ett programsystem utarbetats av Pernilla Danielsson och Daniel Ridings under namnet Pedant. Systemet består av texter på många språk och inom många olika genrer, dock mest facktext av typ tekniska manualer, politiska dokument, ekonomiska rapporter etc. Särskilt väl tillgodosett är språkparen svenska-engelska, svenska-franska och svenska-tyska för att tillgodose Humanistiska fakultetens behov inom den pågående översättarutbildningen. (Pedant är tillgängligt för sökning via Internet under följande adress: <http://logos.svenska.gu.se/PEDANT/parabank/parabank.html>).

Sökningen är enkel och snabb: man bestämmer först från en meny vilket språkpar man önskar titta på (t.ex. svenska-engelska). Sedan skriver man ett ord och får snabbt upp alla förekomster i det svenska dokumentet, där varje beläggsställe i källspråket åtföljs av den översatta meningen på målspråket. Programmet plockade från början bara fram isolerade ord men kan nu också söka på längre uttryck. Så här ser resultatet ut när man begär fram de svenska meningarna på ordet *inriktning* och motsvarande engelska meningar.

Arbetsgruppen med inriktning på multimediala mjukvaror för utbildning skall titta närmare på språkinlärningsfrågorna.	The task force addressing educational multimedia software will be looking into the language learning issues.
För små och medelstora företag som har en internationell inriktning medför den nya tekniken stora fördelar.	For the more globally oriented SMEs, the IS offers important advantages.
Tidigare åtgärder skall genomföras med särskild inriktning på de grupper som behöver speciell uppmärksamhet som till exempel ungdomar som söker sitt första arbete, långtidsarbetslösa och arbetslösa kvinnor.	The above measures will be applied with particular emphasis on those categories requiring special attention, such as young people seeking their first job, the long-term unemployed and unemployed women.
Strukturfondernas inriktning kan komma att ändras mot bakgrund av detta, så att användningen av modern informations- och kommunikationsteknologi stimuleras.	There is a need to reorient the Structural Funds within the framework of the emerging IS to take account of this. Policies must be more oriented to stimulating the access and use of modern ICTs.
Små och medelstora företag är en källa för att skapa arbetstillfällen, en källa till varierad inriktning av industriföretagen.	SMEs are a reservoir for the creation of jobs and a source of diversity in the industrial fabric.

Tabell 1: Pedant: exempel på svensk-engelsk parallelltext (INRIKTNING)

Plockar man ut enbart den svenska närkontexten med motsvarande engelska översättning (huvudordet kursiverat) så kan man få en bättre överblick över hur ordet *inriktning* är översatt (exemplen är ett tvärsnitt över samtliga förekomster i texterna av det svenska ordet). När en engelsk motsvarighet inte är utmärkt med kursiv har ordet inte översatts eller gömts undan i en mer abstrakt formulering.

---

arbetsgruppen med inriktning på /.../ mjukvaror
the task force *addressing* /.../ software

åtgärder /.../ med särskild inriktning på de grupper som behöver
with particular *emphasis* on those categories requiring

för små och medelstora företag som har en internationell inriktning
for the more globally *oriented* SMEs

strukturfondernas inriktning kan komma att ändras
there is a need to *reorient* the Structural Funds

samhällstjänster med inriktning på att utveckla
public services *aimed at* developing

Inriktning av forskning mot innovation
Orienting research towards innovation

företagsledning med inriktning mot innovation
innovation-*oriented* formulae for business management

en källa till varierad inriktning av industriföretagen
a source of diversity in the industrial fabric

saknar den flexibilitet som behövs för att ändra inriktning och omformulera sina program
This rigidity prevents them from *adjusting* and reformulating their programmes

att ge en ny inriktning till skolor i problemområden
existing establishments in deprived areas to be *turned into* "second-chance schools"

en undermålig inriktning på innovationer
a neglect of innovation

stimulera inriktningen på forskningsprojekten
encouraging the *management* of research projects

de mest dynamiska små och medelstora företagen med teknisk inriktning
the most dynamic technological SMEs.

uppmuntra företagens internationella inriktning
encouraging an internationally-minded *approach* among enterprises

samt även dess (= den offentliga insatsens) inriktning att uppfylla kollektiva behov
and its needs to be geared to satisfying collective needs

forskningens inriktning med hänsyn till industrins behov
the *pertinence* of the research topics to the needs of the industry

Tabell 2: Engelska översättningar av ordet INRIKTNING

Översättningarna omfattar först en större grupp ”normala” engelska ekvivalenter (*addressing, with emphasis on, oriented, orienting, aimed at, be turned into, approach*). Vidare förekommer en friare återgivning av uttryck där det svenska ordet impliceras: *ändra inriktning* översätts exempelvis med *adjust*. Slutligen förekommer flera fall där det svenska ordet helt enkelt inte översätts (eller på sin höjd lämnar svaga spår efter sig): *en källa till varierad inriktning* blir *a source of diversity*, medan *en undermålig inriktning på innovationer* rätt och slätt blir *a neglect of innovation*.

Går man till vår största svensk-engelska ordbok (Norstedts *Stora svensk-engelska ordboken*) så finner man – kanske inte oväntat – att verkligheten i variationsrikedom överträffar ordbokens idealiserade bild. Enligt ordboken skall den bildliga betydelsen ”målsättning” översättas med (*aim and*) *direction*, betydelsen ”koncentration” (?) skall översättas med *concentration* och betydelsen ”tendens” skall heta *trend*. Ordboken bjuder också på exemplet *hans inriktning på (pengar)* som översätts med *his preoccupation with...* Slutligen finns en hänvisning till *inställning 2* som i något fall tangerar *inriktning*.

Ordbokens förslag till översättning av *inriktning* visar sig inte förekomma överhuvudtaget i den svensk-engelska delen av den länkade korpusen. Men om man slår i den engelsk-svenska korpusen på *direction* så finner man ett belägg på *direction* som faktiskt översätts med *inriktning*:

the direction of the research : inriktningen av forskningen

Vad beror dessa skillnader på? Är korpusöversättaren inte tillräckligt stringent i sin översättning utan översätter ibland *si* och ibland *så*? Är det rentav dåliga översättningar vi har att göra med? Är ordboken alltför summarisk i sina förslag till översättning? Kan man överhuvudtaget som översättare få rätt förslag till rätt kontext utifrån den tvåspråkiga ordboken? Har ordboken ett annat syfte, t.ex. att först ge den mest allmänna ekvivalenten även om den inte passar i alla kontexter?

Innan vi går in på frågan varför korpus och ordbok ger så olika vittnesbörd skall vi ta upp några fler exempel, hämtade från den svensk-engelska korpusen. Vi börjar med ordet *bakgrund* som – liksom *inriktning* – har en lite vag innebörd och förekommer i åtskilliga kollokationer. Som vi ser från tabell 3 så finns också här en provkarta på olika översättningar: (*perspective, context, background, in the light of* etc.). Också här finns friare översättningar: *with that in mind, broadly based, in different fields*.

---

mot denna bakgrund

In this *perspective*

Politisk bakgrund

The political *context*

användarens språkliga bakgrund

the user's linguistic *background*

Mot denna bakgrund

With that *in mind*

mot bakgrund av dess resultat

in the light of its outcome

Mot bakgrund av slutsatserna från Cannes

In the light of the Cannes conclusions

vars 128 medlemmar har mycket olika bakgrund

which is *broadly based* and consists of 128 members

Mot bakgrund av detta

In this *context*,

mot bakgrund av informationssamhällets behov

Against the *perspective* of the skills need of Information Society

partner med olika bakgrund

partners in *different fields*

Tabell 3: Engelska översättningar av ordet BAKGRUND

Den tvåspråkiga ordboken har flera exempel som inte förekommer – men är fullt möjliga – i den föreliggande korpusen (*bilda bakgrunden till, i bakgrunden, hålla sig i bakgrunden, träda i bakgrunden för*). Däremot finns kontexter som också uppträder i korpusen (*mot denna bakgrund, mot bakgrunden av dessa fakta*). Översättningarna *background*, och *in the light of these facts* finns i ordboken liksom också i korpusen. Däremot saknas återkommande översättningar i korpusen som *context* och *perspective*.

Vi skall se på ytterligare ett ord av samma lite vaga typ som de två tidigare, nämligen *omfattande*. Också här har ordboken och korpusen några översättningar gemensamma. I ordboken saknas bl.a. korpusens (*adapt profoundly, pervasive (application), important, broad, high degree of* och *significant*). Däremot saknar korpusen ordbokens översättningar *wide, widespread, far-reaching* och *sweeping* (det senare om förändringar).

---

kommer att behöva genomgå en omfattande anpassning
will need to adapt *profoundly*

omfattande och varaktig fred
comprehensive and durable peace

en omfattande europeisk säkerhetsstruktur
a *comprehensive* European security architecture

som är alltför omfattande för enskilda aktörer
beyond the scope of players in the area acting alone

som genom den omfattande tillämpningen
whose *pervasive* application

omfattande användning
extensive use

omfattande flerspråkiga resurser
important multilingual language resources

omfattande utveckling
important developments

ett omfattande utbyte av åsikter
a *broad exchange of views*

den omfattande europeiska ekonomiska integrationen
the *high degree of* European economic integration

bättre och mera omfattande yrkeskunskap
higher or broader skills

omfattande stöd
significant support

omfattande undersökningar
large-scale forecasting schemes

Tabell 4.: Engelska översättningar av ordet OMFATTANDE

Skillnader mellan korpus och ordbok

Vi har i de anförda exemplen (*inriktning*, *bakgrund* och *omfattande*) kunnat konstatera att parallellkorpusen i samtliga fall har en rikare uppsättning varierande översättningar än den tvåspråkiga ordboken. Nu är detta inte så konstigt eftersom ordboken knappast kan förväntas ge alla

upptänkliga idiomatiska översättningar beroende på kontexten i det enskilda fallet. Den som vill försvara ordboken kan också hävda att en ordbok måste hålla sig till översättningar som kan tänkas fungera i många sammanhang, även om det kanske inte alltid är den mest idiomatiska översättningen. Vill man ge en enda översättning av ordet *inriktning* så är kanske (*aim and*) *direction* inte så dumt.

Ordbokens försvarare kan också tycka att valet av ord är försåtligt: hade man på samma sätt kontrollerat mer handfasta ord som *bord* och *stol* så hade nog korpusens variation varit betydligt mindre. Så är det säkert men översättaren – åtminstone den icke-professionelle – har troligen mindre problem med dessa handfasta ord än med de mer diffusa som förekommer i undersökningen.

Men poängen med denna undersökning är inte att ogiltigförklara antingen ordboken eller korpusen utan att försöka se dem som ett nödvändigt komplement till varandra. Ordbokens starka sida är struktureringen av uppslagsordet, innehållsmässigt och formellt. Man får veta explicit att ordet har olika huvudbetydelser, att orden syntaktiskt uppträder på olika sätt i olika betydelse, att de uppträder i olika kollokationer, att vissa användningar bara förekommer på vissa stilnivåer etc. Ordbokens svaga sida är att ordet kan visas upp i så relativt få kontexter. Dessutom undviker ordboken gärna alltför fria översättningar eftersom man i första hand vill visa upp de ekvivalenter som redovisas. Om man översätter *strukturfondernas inriktning kan komma att ändras* så översätter man inte gärna på samma sätt som korpusen: *there is a need to reorient the Structural Funds* även om detta till äventyrs skulle vara den bästa översättningen. Problemet är nämligen att man i ordboken helst vill exemplifiera ordets översättning, inte meningens översättning. Inte heller ser man normalt i ordboken översättningar över ordklassgränserna: *kommer att behöva genomgå en omfattande anpassning* blir i ordboken – om en sådan mening där kan tänkas – ogärna *will need to adapt profoundly*.

Allt detta har kanske att göra med det välkända faktum att så få exempel i ordböcker är i verklig mening autentiska (om man bortser från korpusbaserade ordböcker som Collins Cobuild). Var och en som har översatt en isolerad mening känner till problemet att man inte riktigt vet vilken kontext som meningen skall tänkas vara hämtad ur. Den tvåspråkiga ordbokens exempelsamling är i bästa fall idealiserad och är mer ägnad att exemplifiera ett enskilt ords översättning än översättningen av en längre kontext. Men det är den längre kontexten som åtminstone många användare av den tvåspråkiga aktiva ordboken efterfrågar.

Vi förmodade inledningsvis att den som professionellt översätter till sitt eget modersmål hade mindre användning för en tvåspråkig ordbok (av typ L2 till L1). Hur förhåller det sig då med den parallella korpusen i samma riktning? Om denna korpus är uppbyggd så att den avspeglar den typ av text som översättaren normalt kommer i kontakt med så borde det finnas uppenbara vinster med att använda en sådan källa till information. Texten innehåller ju exempel på den aktuella fackvokabulären jämte sådana översättningar som tidigare använts. Översättaren kan alltså få rikliga exempel på att *SME:s* normalt motsvaras av den kända politikertermen *Små och medelstora företag*. Säkert är termen redan välbekant för översättaren liksom dess översättning. Men principiellt är parallella fackspråkliga texter ett utmärkt hjälpmedel även för den professionelle översättaren.

Här har inte närmare berörts den kritik som skulle kunna riktas mot användningen av parallella texter. Från principiell synpunkt brukar sådana texter kritiserats för att översättningen kan tänkas vara påverkad i sin utformning av källtexten (se t.ex. Gellerstam 1996 om ”översättnings-svenska”). En annan kritik kan gälla den allmänna språkliga nivån på de texter som utnyttjas till parallella texter. Man skall naturligtvis inte bortse från de faror som kan ligga i att man utnyttjar korpusmaterial i översättning. En enskild översättares mer eller mindre välformulerade eller exakta

översättning bör naturligtvis inte fungera som mönster för översättning. Mot detta kan sägas att det som alltid i korpussammanhang handlar om en "sky av vittnen": det finns många översättare och många olika kontexter vilket gör att den som vill utnyttja parallelltexten har rika möjligheter att se vad som ser ut som återkommande mönster i översättningen. Och även om man kan rekommendera försiktighet vid kontrastiva språkstrukturundersökningar så är risken liten när det gäller praktiskt inriktat översättningsarbete.

Korpusen i framtidens tvåspråkiga ordbok

Vi har tidigare berört den kritik som kan riktas mot dagens tvåspråkiga ordböcker. Hur skall då framtidens tvåspråkiga ordbok se ut för att vara ett fullgott verktyg för alla dem som behöver någon form av information om förhållandet mellan två språk? Sue Atkins har i den tidigare citerade uppsatsen skisserat framtidens tvåspråkiga lexikon. Egentligen är det inte ett lexikon utan en slags tvåspråkig lexikalisk arbetsstation. Dessutom handlar det inte längre om färdiga lexikon av den typ vi känner till. Sue Atkins tänker sig som en grundplåt två enspråkiga databaser på var sitt språk men lagrade och utvecklade enligt en enhetlig princip. Till detta kommer dels ett antal (hypertext)-länkar mellan databaserna och dels ett antal processer: man skall kunna plocka ut information ur någon av de enspråkiga databaserna, man skall kunna få information om någon av databaserna på det metaspråk man önskar, man skall kunna jämföra de olika språken på olika nivåer (betydelse, syntax, stil, kollokationer etc) och man skall kunna plocka fram ekvivalenter ungefär som i dagens tvåspråkiga ordbok. Om de två enspråkiga databaserna kan sägas vara verkliga (liksom länkarna mellan databaserna) så är de resulterande ordböckerna *virtuella* dvs. de ligger inte färdiga på något särskilt ställe utan de skapas enligt användarens önskemål i den stund när de behövs.

En av länkarna går ut mot mer omfattande korpusdata, bl.a. i form av parallella texter. Så blir detta korpusmaterial en integrerad del av ett större system där användaren kan efterfråga information i den utsträckning som behövs för den aktuella uppgiften.

Olika delar i detta lexikografiska (och lingvistiska) bygge är olika lätt att förverkliga. Till det svåraste hör kopplingen mellan två språks betydelser om man verkligen skall kunna gå längre än till dagens något impressionistiska angivande av ekvivalenter. Men till de överkomliga och alltså redan fungerande inslagen i modellen hör utnyttjandet av parallella texter. Även om det handlar om rådata utan analys så är detta material – tillsammans med dagens ännu ofullgångna tvåspråkiga ordbok – ett oundgängligt verktyg i allt översättningsarbete.

Litteratur

Atkins, Sue (1996): *Bilingual Dictionaries – Past, Present and Future*. (I: *Euralex '96 Proceedings*. Göteborgs universitet, Department of Swedish).

Gellerstam, Martin (1996): *Translations as a source for cross-linguistic studies*. (I: *Languages in Contrast*. Papers from a Symposium on Text-based Cross-linguistic Studies. =Lund Studies in English 88. Lund University Press).

Danielsson, Pernilla & Ridings, Daniel (1996): *Parallell texts in Göteborg*. (Research Reports from the Department of Swedish. Göteborg University: ISS 96:2).

Stora engelska ordboken (1989). Stockholm: Esselte Studium.

